

सन २०१८, खरीप हंगामात शासनाने दुष्काळ जाहीर केलेल्या भागात जनावरांच्या चारा छावण्यांची माहे जुलै व ऑगस्ट, २०१९ ची देयके अदा करण्याकरीता विभागीय आयुक्त, पुणे यांना लेखाशीर्ष (२२४५ ००७५) अंतर्गत निधी वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक-एससीवाय-०४/२०१९/प्र.क.२६/म-११,
मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२,
दिनांक:- २१ नोव्हेंबर, २०१९.

वाचा:-

- १) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय, क्र. एससीवाय-२०१९/प्र.क्र.३०/म-७, दिनांक २५/०१/२०१९ व दिनांक १३/०२/२०१९.
- २) महसूल व वन विभाग, शासन पत्र, क्र. एससीवाय-२०१९/प्र.क्र.३०/म-७, दिनांक ०८/०३/२०१९.
- ३) महसूल व वन विभाग, शासन परिपत्रक, क्र. एससीवाय-२०१९/प्र.क्र.१२६/म-७, दिनांक २२/०३/२०१९.
- ४) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय, क्र. एससीवाय-२०१९/प्र.क्र.३०/म-७, दिनांक ०४/०५/२०१९ व दिनांक १६/०५/२०१९.
- ५) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. एससीवाय-०४/२०१९/प्र.क.२६/म-११, दि.०३/०५/२०१९, दि.०४/०५/२०१९, दि.१०/०५/२०१९, दि.०६/०६/२०१९, दि.११/६/२०१९, व दि.०५/०७/२०१९ व २२/०८/२०१९.
- ६) विभागीय आयुक्त, पुणे यांचे पत्र क्र.पुशा/कार्या/१/आरआर/१६४७/२०१९, दि.११/९/२०१९, व पत्र क्र.पुशा/कार्या/१/आरआर/ १७९३/२०१९, दि.३१/१०/२०१९.
- ७) महसूल व वन विभाग, पुनर्वि-२०१९/२२४५/प्र.क्र.८४/ब-१, दिनांक १६/११/२०१९.

प्रस्तावना :-

सन २०१८ च्या खरीप हंगामात राज्यातील जिल्ह्यांमध्ये सरासरीपेक्षा कमी पर्जन्यमान झालेले असल्याने, शासनाने राज्यातील २६ जिल्ह्यांमध्ये १५१ तालुक्यात, या १५१ तालुक्यांव्यतिरिक्त २६८ महसुली मंडळामध्ये दुष्काळ तसेच, या क्षेत्राव्यतिरिक्त राज्यातील ९३१ गावांमध्ये दुष्काळसदृश्य परिस्थिती घोषित केलेली आहे. दुष्काळग्रस्त भागातील जनावरांना आवश्यक असलेल्या चान्याच्या प्रश्नावर मात करण्यासाठी करावयाच्या उपाययोजनांसदर्भात दिनांक २४/०१/२०१९ रोजी पार पडलेल्या मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या बैठकीत, राज्यातील दुष्काळी भागात आवश्यकतेनुसार जनावरांना चारा व पाणी उपलब्ध करून देण्यासाठी जनावरांच्या छावण्या उघडण्याचा निर्णय घेण्यात आला. या अनुषंगाने संदर्भ क्र. १ येथील शासननिर्णयान्वये चारा छावण्या उघडण्यास प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. सदर शासन निर्णयानुसार विभागीय आयुक्त, नाशिक / औरंगाबाद / पुणे यांनी मागणी केल्याप्रमाणे उपरोक्त संदर्भ क्र. ०५ येथील शासन

निर्णयान्वये माहे जुलै, २०१९ अखेर पर्यंतची चारा छावण्यांची देयके अदा करण्याकरीता लेखाशीर्ष (२२४५ ००७५) अंतर्गत एकूण रुपये ५८९,७८,२५,९१४/- इतका निधी बीम्स प्रणालीद्वारे वितरीत करण्यात आला होता. आता, विभागीय आयुक्त, पुणे यांनी त्यांच्या उपरोक्त संदर्भ क्रमांक ०६च्या पत्रान्वये, चारा टंचाई निवारणार्थ उपाययोजनांतर्गत चालू करण्यात आलेल्या चारा छावण्यांची माहे जुलै व ऑगस्ट, २०१९ ची देयके अदा करण्यासाठी निधीची मागणी केली आहे. लेखाशीर्ष क्रमांक (२२४५ ००७५) अंतर्गत एकूण रुपये १२३,०१,०३,२२३/- इतका पुनर्विनियोजनाने प्राप्त करून घेण्यात आलेला निधी अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणाली (BEAMS) द्वारे वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

पुणे विभागातील टंचाईग्रस्त भागात आवश्यकतेनुसार उघडण्यात आलेल्या जनावरांच्या चारा छावण्यांची माहे जुलै व ऑगस्ट, २०१९ या दोन महिन्यांची देयके अदा करण्यासाठी विभागीय आयुक्त, पुणे यांनी मागणी केल्यानुसार एकूण रुपये १२३,०१,०३,२२३/- (अक्षरी रुपये एकशे तेवीस कोटी एक लक्ष तीन हजार दोनशे तेवीस फक्त) इतका निधी वितरीत येत आहे.

२. सन २०१९-२० या चालू वित्तीय वर्षामध्ये मागणी क्र.सी-६, “२२४५, नैसर्गिक आपत्ती निवारणार्थ सहाय्य, ०१, अवर्षण, १०१, अनुग्रह सहाय्य, (९१) राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीच्या मानकांनुसार खर्च (९१) (०३) जनावरांच्या छावण्यांमध्ये चारा, पाणी, औषधे यांचा पुरवठा आणि छावण्यापर्यंत चाऱ्याच्या वाहतुकीचा खर्च (अनिवार्य), ३१ सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर) (२२४५ ००७५)” या लेखाशिर्षाखाली पुनर्विनियोजनाने उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या निधी मधून एकूण रुपये १२३,०१,०३,२२३/- (अक्षरी रुपये एकशे तेवीस कोटी एक लक्ष तीन हजार दोनशे तेवीस फक्त) इतका निधी विभागीय आयुक्त, पुणे यांना अर्थसंकल्पीय प्रणालीवर उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. तो त्यांनी तात्काळ संबंधित जिल्हाधिकारी यांना वितरीत करावा.

३. सदर निधी मिळाल्यापासून चारा छावणी देयकांच्या अदायगीचे काम त्वरीत पूर्ण करावे, चारा छावणीबाबत उपरोक्त संदर्भीय शासन निर्णय दिनांक २५/०१/२०१९, दिनांक १३/०२/२०१६, शासन पत्र क्रमांक दिनांक ०८/०३/२०१९, शासन परिपत्रक दिनांक २२/०३/२०१९, तसेच शासन निर्णय दिनांक ०४/०५/२०१९ व दिनांक १६/०५/२०१९ मध्ये नमूद निकष, विहित अटी व शर्ती व त्यामधील सूचनांप्रमाणे कार्यवाही करण्याची दक्षता घ्यावी.

४. वितरीत निधी स्वीय प्रपंजी लेखा खाते (Personal Ledger Account) अथवा बँक खात्यात न ठेवता तो छावणी प्रायोजक संस्था यांना थेट Electronic Clearing Services द्वारे वितरीत केला जाईल, या अटीच्या अधिन निधी वितरीत करण्यात येत आहे. तरी त्यानुसार संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी कार्यवाही करावी.

५. विभागीय आयुक्त, पुणे यांनी संबंधितांना निधी वितरीत केल्यानंतरच एकूण वितरीत निधीच्या ७५% रकमेची उपयोगिता प्रमाणपत्रे प्राप्त झाल्यानंतरच यापुढील निधी मागणीबाबत कार्यवाही करावी.

६. सदर निधीचे वाटप अर्थसंकल्पीय वितरण प्रणालीवर विभागीय आयुक्त, पुणे यांना करण्यात येत आहे. निधी ज्या प्रयोजनासाठी वर्ग करण्यात आला आहे, त्याच प्रयोजनासाठी त्याचा वापर होत

आहे, याची विभागीय आयुक्त यांनी खातरजमा करावी. तसेच निधीच्या वाटपाचे लेखे, अभिलेखे / नोंदवह्या विहित कार्यपद्धतीनुसार अनुदान आहरित व वितरीत करणाऱ्या कार्यालयाच्या स्तरावर अदयावत ठेवण्यात याव्यात. तसेच झालेल्या खर्चाचा कोषागार व महालेखाकार कार्यालयात नोंदविण्यात आलेल्या खर्चाशी त्रैमासिक ताळमेळ घेऊन त्याबाबतचे **उपयोगिता प्रमाणपत्र** या विभागाकडे तात्काळ सादर करावे. तसेच कोणत्याही परिस्थितीत मंजूर निधीच्या मर्यादेपेक्षा जास्त खर्च होणार नाही याची दक्षता घ्यावी. वितरीत करण्यात आलेल्या अनुदानातून जर काही रक्कम खर्ची पडणार नसेल तर ती रक्कम विहित वेळेत शासनास प्रत्यार्पित करावी.

७. नियंत्रक अधिकाऱ्यांनी अनुदान वाटपाची एक प्रत सचिव (मदत व पुनर्वसन) यांना न चुकता सादर करावी. आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांनी कोषागार/उपकोषागार यांच्याकडे पाठविण्यात येणाऱ्या बिलासोबत जोडल्या जाणाऱ्या संगणक चिठ्ठीमध्ये गौण/उपशिर्षाच्या संगणक संकेतांकाचा न चुकता उल्लेख करावा, असे आदेश कृपया संबंधित अधिकाऱ्यांना नियंत्रण अधिकाऱ्यांनी द्यावेत. तसेच कोषागारातून/ उपकोषागारातून आहरित केलेल्या रकमेचा अहवाल शासनास सादर करावा.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९११२११५२८०६३७१९ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(राजश्री राऊत)

वित्तीय सल्लागार व सह सचिव

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
- २) मा. सचिव (मदत व पुनर्वसन प्रभाग) मंत्रालय, मुंबई.
- ३) विभागीय आयुक्त, पुणे.
- ४) महालेखापाल १/२(लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर (३ प्रती).
- ५) जिल्हाधिकारी, पुणे / सातारा / सांगली / सोलापूर.
- ६) संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य.
- ७) संबंधित जिल्हा कोषागार अधिकारी,
- ८) वित्त विभाग (अर्थसंकल्प-६/व्यय-९), मंत्रालय, मुंबई,
- ९) कार्यासन अधिकारी (म-७), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १०) निवडनस्ती, (कार्यासन म-११)